

Sprievodca občanov

v cezhraničných súdnych sporoch v Európskej únii

Európska justičná sieť v
občianskych a obchodných veciach

Predslov k:

Sprievodca občanov v cezhraničných súdnych sporoch v Európskej únii

2 |

Viviane Reding
Podpredsedníčka
Spravodlivosť, základné
práva a občianstvo

Európska únia zaviedla systém právnych predpisov, ktoré majú za cieľ pomôcť jednotlivcom a podnikom pri cezhraničných súdnych sporoch. Toto sa týka aj nových procesných nástrojov na uľahčenie cezhraničného vymáhania pohľadávok. Významnými právnymi nástrojmi sú európsky platobný rozkaz pre oblasť nesporných peňažných pohľadávok a európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu pre oblasť nárokov do výšky 2000 EUR. Občanom a podnikom v celej Európe zaručujú prostriedky na rýchlejšie a účinnejšie riešenie cezhraničných súdnych sporov uľahčujúc vymáhanie nárokov voči obžalovanému v inom členskom štáte.

Voľný pohyb je základným právom občanov EÚ. Musí byť viac ako iba abstraktná myšlienka. Je potrebné, aby sa stal konkrétnou skutočnosťou vo všetkých členských štátoch EÚ. Právo EÚ sa musí dôsledne presadzovať všade, kde je to potrebné. V oblasti občianskeho práva dokážeme uľahčiť každodenný život občanov Európy, najmä pokiaľ ide o sťahovanie sa do iného štátu alebo nakupovanie v inom štáte. Vytvorenie európskeho priestoru spravodlivosti bez vnútorných hraníc posilňuje jednotný trh. Kľúčovým prvkom dobre fungujúceho jednotného trhu je uľahčenie cezhraničného vymáhania pohľadávok.

Cieľom sprievodcu občanov je vysvetliť tieto právne predpisy a zásady, na ktorých sú európske konania založené, a zároveň objasniť spôsob ich využitia. Sprievodca sa týka len občianskoprávných a obchodnoprávných vecí.

Som presvedčená, že tento sprievodca zaručí účinné využívanie a vykonávanie týchto nástrojov a že Vám poslúži ako praktická pomôcka.

S úctou

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'V. Reding', written over a light blue horizontal line.

1. ÚVOD

Stalo sa vám, že ste si niečo kúpili cez internet z inej krajiny v Európskej únii a tovar vám nikdy nedoručili? Možno ste si na dovolenke kúpili počítač a po návrate domov ste zistili, že nefunguje tak, ako by mal. Stalo sa vám, že firma, ktorá rekonštruovala vašu chatu, nevykonala svoju prácu tak, ako mala?

Toto sú príklady situácií, v ktorých sa môžete rozhodnúť začať súdne konanie – ale ako to funguje, keď sa osoba alebo obchodník, ktorého chcete žalovať, nachádza v inom členskom štáte?

Európska únia má systém zákonov určených na pomoc jednotlivcom

v cezhraničnom súdnom spore. Cieľom tohto sprievodcu pre občanov je vysvetliť niektoré z týchto zákonov a zásady, o ktoré sa opierajú, aby ste sa mohli rozhodnúť, či ich chcete použiť. Ak ich chcete použiť, sprievodca vám poradí, kde môžete získať príslušné tlačivá a podrobnejšie informácie. Týka sa výlučne občianskeho a obchodného práva, netýka sa trestného práva, rodinného práva, konkurzného konania ani dedičského konania. Tieto pravidlá sa neuplatňujú v prípade Dánska*.

Obrátiť sa na súd môže byť nepríjemné, časovo náročné a nákladné. Pokúste sa najskôr urovnať spor zmierom alebo

pouvažujte o využití alternatívneho riešenia sporov (ADR) alebo verejného ochrancu práv (ombudsmana). Ak tento postup zlyhá, mali by ste vždy poznať meno a adresu osoby, ktorú chcete žalovať, a mali by ste sa pokúsiť zistiť, či má dostatočný majetok na zaplatenie vášho nároku – v opačnom prípade totiž nemá veľký význam viesť súdny spor. Viac informácií o ADR nájdete na tejto stránke http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_gen_sk.htm

Viac informácií o právach cezhraničných spotrebiteľov nájdete na tejto stránke: http://ec.europa.eu/consumers/index_en.htm

* Aj keď nariadenie Brusel I sa uplatňuje pre paralelnú dohodu uzavretú s Dánskom

„Európska únia má systém zákonov určených na pomoc jednotlivcom v cezhraničnom súdnom spore.“

2. KTORÉ PRÁVNE PREDPISY A KTORÉ SÚDY?

V nariadení „Brusel I“ (44/2001) sa stanovujú pravidlá, ktorými sa určuje, ktoré súdy by sa mali zaoberať príslušným cezhraničným sporom. Je nevyhnutné vedieť, kde musíte súdne konanie začať. Obvyklé pravidlo je, že prípadom sa zaoberajú súdy členského štátu, v ktorom má žalovaná osoba trvalý pobyt alebo v ktorom je žalovaná spoločnosť usadená, existujú však výnimky. Podrobnejšie informácie nájdete ďalej v časti 7.

4

Európska únia sa dohodla na týchto postupoch, ktorých cieľom je zjednodušiť a urýchliť riešenie cezhraničných sporov a zároveň uľahčiť uplatňovanie nároku voči žalovanému v inom členskom štáte:

A. Európsky platobný rozkaz (nariadenie 1896/2006)

Tento postup sa uplatňuje vtedy, keď vymáhate peňažný nárok od niekoho, kto nepopiera, že vám príslušnú sumu dlhuje. Takáto pohľadávka je známa ako nesporný peňažný nárok. Postup je založený na vzorových tlačivách, ktoré musíte vyplniť. Tlačivá vo všetkých jazykoch EÚ a mnohé ďalšie informácie sú dostupné na webových stránkach Európskeho justičného atlasu pre občianske veci:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_sk.htm

B. Európsky exekučný titul (nariadenie 805/2004)

Európsky exekučný titul je osvedčenie, ktoré sa pripája k vnútroštátnemu rozsudku, súdnemu zmiernu alebo verejnej listine s cieľom umožniť ich vykonanie v inom členskom štáte. Postup sa uplatňuje aj v prípade nárokov voči niekomu, kto nárok nechce napadnúť, keď už vnútroštátny sudca potvrdil, že vám táto osoba príslušné peniaze dlhuje. Ak chcete požiadať o vydanie exekučného titulu, obvykle by ste mali požiadať súd, ktorý vyhlásil rozsudok vo vašej veci, a musíte splniť požiadavky platné v príslušnom členskom štáte.

V rámci tohto postupu sa bude nárok považovať za nesporný, ak žalovaný s vaším nárokom súhlasil na súde, v zmiernom schválenom súdom alebo vo verejnej listine, alebo ak proti nároku nikdy nenamietal, alebo ak sa po pôvodnej námietke proti nároku nezúčastnil na konaní (tiché uznanie).

C. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (nariadenie 861/2007)

Tento postup sa týka cezhraničných pohľadávok do výšky 2 000 eur bez úrokov. Postup je obvykle písomný na základe vzorového tlačiva, ktoré musíte vyplniť a na ktoré môže žalovaný odpovedať:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_sk.htm

Mnohé informácie o občianskom práve v Európskej únii a vnútroštátnych postupoch nájdete na webových stránkach Európskej justičnej siete pre občianske a obchodné veci: http://ec.europa.eu/civiljustice/homepage/homepage_ec_sk.htm

Justičný atlas pre občianske veci vám poskytne praktické informácie o cezhraničných súdnych sporoch a všetky vzorové tlačivá návrhu na uplatnenie nároku, ktoré potrebujete vyplniť: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_sk.htm

3. KTORÝ POSTUP JE PRE MŇA VHODNÝ?

Predstavuje váš nárok najviac 2 000 eur? Ak áno, mali by ste uvažovať o využití európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Ak však neočakávate, že dlžník napadne váš nárok, mohli by ste využiť aj európsky exekučný titul alebo európsky platobný rozkaz. Dôležité je mať na pamäti, že európsky exekučný titul sa začína ako vnútroštátny postup (máte už rozsudok súdu proti niekomu) a neskôr sa z neho stane európsky postup, ktorý

vám uľahčí výkon tohto rozsudku v inom členskom štáte. Európsky platobný rozkaz je naopak hneď od začiatku európskym postupom. Ak musíte žalovať niekoho v inom členskom štáte, mohlo by byť jednoduchšie využiť európsky platobný rozkaz, pretože budete mať k dispozícii tlačivá a informácie vo svojom jazyku. Ak už máte rozsudok proti niekomu, potom je pravdepodobne vhodný európsky exekučný titul.

6 | Ak si chcete uplatniť občianskoprávny nárok, ktorý sa týka vyššej sumy a/alebo očakávate, že ho žalovaná strana napadne, potom platia iné pravidlá, ktoré sú vysvetlené v ďalších častiach príručky.

© iStockphoto.com

„Predstavuje váš
nárok najviac
2 000 eur?“

4. EURÓPSKY EXEKUČNÝ TITUL

Najprv sa treba obrátiť na súd a získať rozsudok proti dlžníkovi a vo váš prospech. Pravidlá, ktoré stanovujú, ktoré súdy sú príslušné pre konkrétny prípad, sú vysvetlené ďalej v časti 7 (ale ak je váš dlžník spotrebiteľom, potom sú pre prípad vždy príslušné súdy v jeho krajine). Aj keď proti prípadu nebola podaná námietka, dlžníkovi sa musí riadne poskytnúť dokument, z ktorého sa dozvie dôvod žaloby, sumu (vrátane úrokov, ak sú súčasťou nároku) a mená a adresy účastníkov sporu. Rozsudkom sa dlžníkovi nariadi, aby úhradou určenej sumy peňazí napravil ujmu, ktorá vám vznikla.

Potom musíte požiadať o osvedčenie rozsudku ako európskeho exekučného titulu (EEO). Sudca (na súde, ktorý vydal rozsudok) rozsudok osvedčí pomocou vzorového tlačiva pripojeného k nariadeniu, ktorý nájdete v príslušnom jazyku on-line na adrese:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/rc_fillingeo_sk.htm

Keď súd vydá európsky exekučný titul, tento exekučný titul sa musí poslať orgánu činnému v trestnom konaní členského štátu, v ktorom dlžník žije alebo v ktorom má majetok. Jediný

dôvod, na základe ktorého je možné odmietnuť výkon rozsudku v inom členskom štáte, je ten, že rozsudok je nezlučiteľný s iným rozsudkom medzi tými istými účastníkmi sporu v danom členskom štáte. Podrobné informácie o výkone rozsudkov v členských štátoch nájdete na tejto adrese:

http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_sk.htm

Spolu s európskym exekučným rozkazom budete musieť poskytnúť aj kópiu originálneho rozsudku vo váš prospech a môže sa od vás vyžadovať

preklad osvedčenia EEO v závislosti od toho, aké jazyky akceptuje orgán činný v trestnom konaní v inom členskom štáte (informácie o akceptovaných jazykoch nájdete na webových stránkach Justičného atlasu). Žiadne ďalšie formality od vás nemožno vyžadovať a rozsudok môžete uplatniť v príslušnom členskom štáte. Výkon rozsudku sa uskutočňuje v súlade s obvyklými pravidlami príslušného členského štátu, takže ak sa bežne využíva na výkon rozsudku exekútor, aj vy musíte využiť exekútora.

„Žiadne ďalšie formality od vás nemožno vyžadovať a rozsudok môžete uplatniť v príslušnom členskom štáte.“

5. EURÓPSKY PLATOBNÝ ROZKAZ

Tento postup je podobný ako postup opísaný v predchádzajúcej časti, vzťahuje sa na cezhraničné peňažné nároky a využívajú sa v ňom vzorové tlačivá návrhu na uplatnenie nároku – ale nemusíte mať najskôr rozsudok vnútroštátneho súdu. Postup pokračuje dovtedy, kým odporca nárok nenapadne – ak sa tak stane, prípad sa zmení na prípad, proti ktorému bola podaná námietka, a následne sa ním môže zaoberať príslušný súd podľa obvyklých vnútroštátnych pravidiel občianskoprávneho konania, platných v členskom štáte, v ktorom ste konanie začali.

Môžete požiadať o osvedčenie cezhraničného nároku ako európskeho platobného rozkazu (EPO) tak, že vyplníte tlačivo A uvedené v prílohe k nariadeniu, ktoré nájdete vo všetkých jazykoch na adrese:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_filling_sk.htm

Musíte uviesť mená a adresy účastníkov sporu (svoje meno a adresu a meno a adresu odporcu), vysvetliť svoj prípad, zdôrazniť, že ide o cezhraničný nárok a opísať dôkazy na jeho podporu.

Na týchto webových stránkach sa dozviete, ktorý súd môže vo vašom prípade vydať európsky platobný rozkaz a kam by ste mali poslať svoj návrh:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_courtsJurid_sk.htm

„Ak žalovaný nepodá námietku, EPO sa automaticky stáva vykonateľným.“

Súd posúdi váš návrh a ak ste tlačivo správne vyplnili a odpovedali na všetky výzvy na doplnenie informácií, súd by mal vydať európsky platobný rozkaz do 30 dní.

Súd pošle európsky platobný rozkaz žalovanému. Žalovaný vám buď sumu nároku zaplatí, alebo európsky platobný rozkaz napadne. Má 30 dní na podanie akejkolvek námietky proti EPO. Ak sa to stane, prípad sa môže presunúť na obvyklé občianskoprávne súdy, ktoré sa ním budú zaoberať v rámci vnútroštátneho práva.

Ak žalovaný nepodá námietku, EPO sa automaticky stáva vykonateľným. Jediný dôvod, na základe ktorého je možné odmietnuť výkon rozsudku v inom členskom štáte, je ten, že rozsudok je nezlučiteľný s iným rozsudkom medzi tými istými účastníkmi sporu v danom členskom štáte. Kópiu EPO a v prípade potreby aj jeho preklad musíte poslať orgánom činným v trestnom konaní členského štátu, v ktorom sa usilujete uplatniť svoj nárok (kde sa nachádza žalovaný alebo jeho majetok). Podrobnejšie informácie o výkone rozsudkov nájdete na tejto adrese:

http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_sk.htm

6. KONANIE VO VECIACH S NÍZKOU HODNOTOU SPORU

Obyčajne ide o písomný postup pre nároky do 2 000 eur (bez úrokov), v ktorom sa využívajú vzorové tlačivá s cieľom zabezpečiť, aby bol čo najkratší a najjednoduchší.

Musíte uviesť svoje údaje a nárok na tlačive A, ktoré je pripojené k nariadeniu a elektronicky dostupné na tejto adrese: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_filling_sk.htm

12 |

Ak máte príslušné podporné dokumenty, napríklad príjmové doklady, faktúry atď., pripojte ich k návrhu.

Keď súd dostane tlačivo s vaším návrhom, musí vyplniť svoju časť „tlačiva na odpoveď“ (tiež na webových stránkach Justičného atlasu). Súd by mal do 14 dní od prijatia tlačiva vášho návrhu na uplatnenie nároku poslať jeho kópiu spolu s tlačivom na odpoveď odporcovi. Odporca má 30 dní na odpoveď prostredníctvom vyplnenia svojej časti „tlačiva na odpoveď“. Súd vám musí poslať kópiu každej odpovede do 14 dní.

Do 30 dní od prijatia (prípadnej) odpovede odporcu musí súd buď vydať rozsudok vo vašej veci s nízkou hodnotou sporu, alebo si písomne vyžiadať ďalšie údaje od každého účastníka sporu, alebo predvolať účastníkov sporu na ústne vypočutie. Na ústnom vypočutí vás nemusí zastupovať právny zástupca.

Keď súd vydá rozhodnutie vo váš prospech, môžete požiadať súd, aby vyplnil tlačivo D, ktoré sa nachádza na webových stránkach Justičného atlasu a ktoré je bezplatné. S týmto tlačivom (ktoré možno bude potrebné preložiť

„Na ústnom vypočutí vás nemusí zastupovať právny zástupca.“

do jazyka príslušného členského štátu) a kópiou rozsudku je váš rozsudok uplatniteľný v príslušnom inom členskom štáte Európskej únie bez akýchkoľvek ďalších formalít. Jediný dôvod, na základe ktorého je možné odmietnuť výkon rozsudku v inom členskom štáte, je ten, že rozsudok je nezlučiteľný s iným rozsudkom medzi tými istými účastníkmi sporu v tomto členskom štáte. Informácie o výkone rozsudkov v jednotlivých členských štátoch nájdete na tejto adrese:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsAuthorit_sk_sk.htm

Podľa nariadenia o konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa vyžaduje, aby vám orgány vášho členského štátu pomohli vyplniť tlačivá – napríklad na vašom miestnom súde.

7. VŠEOBECNÉ OBČIANSKOPRÁVNE NÁROKY

V nariadení „Brusel I“ (44/2001) sa stanovuje, ktoré súdy by mali byť príslušné pre konkrétny cezhraničný spor a akým spôsobom sa rozsudok uznáva a vykonáva v inom členskom štáte.

Obvyklé pravidlo je také, že príslušné sú súdy členského štátu, v ktorom má odporca sídlo. Ak konanie iniciuje spotrebiteľ, má možnosť vybrať si medzi súdmi vlastného štátu a súdmi štátu odporcu. Vzhľadom na náklady a jazyk spotrebiteľa obvykle vedú súdne spory na súdoch členského štátu, v ktorom žijú.

Ak ide o prípad porušenia zmluvy, príslušné by mali byť súdy miesta, na ktorom sa mala zmluva vykonať. Ak sa prípad týka nezmluvných vecí (úmyselné porušenie práva alebo delikt), príslušné sú súdy miesta, kde škoda vznikla. Ak by ste napríklad utrpeli ujmu v dôsledku niečej nedbanlivosti, konanie by sa uskutočnilo v členskom štáte, v ktorom ste ujmu utrpeli.

Nariadenie sa uplatňuje v občianskoprávnom a obchodnoprávnom konaní a môže sa použiť, ak je nárok napadnutý alebo suma prevyšuje 2 000 eur.

Keď sa určí, ktorý súd je príslušný, za predpokladu, že súd vydá rozsudok vo váš prospech, tento rozsudok sa musí uznať v iných členských štátoch. Aby sa však mohol vykonať v inom členskom štáte, musíte požiadať súd členského štátu výkonu o vydanie osvedčenia o vykonateľnosti. Tak ako pri postupoch vysvetlených v predchádzajúcich častiach, keď už máte toto osvedčenie, musíte využiť vykonávacie mechanizmy členského štátu vášho dlžníka, napríklad exekútora, príkaz na zrážky zo mzdy atď.

8. ZÁVER

Začať súdne konanie proti osobe alebo spoločnosti v inom členskom štáte môže byť náročné. No skutočnosť, že odporca žije v zahraničí, by mu nemala umožniť vyhnúť sa zodpovednosti. V tomto sprievodcovi sú popísané spoločné pravidlá a štandardné postupy Európskej únie v oblasti cezhraničných súdnych sporov s cieľom pomôcť vám uplatniť vaše zákonné práva.

SK

Kontakt

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť
Európska justičná sieť v
občianskych a obchodných veciach
Rue Montoyer 59,
B-1049 Brussels

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>

ISBN 978-92-79-16642-6

9 789279 166426

DS-31-10-598-SK-C doi:10.2838/2593

obalka © Stockphotos.com